

*Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 4.*

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.4.46>

УДК [364+330.34](592.3)

С. В. Мішина,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри соціальної економіки,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, м. Харків*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4925-5998>

О. Ю. Мішин,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, м. Харків*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1687-4805>

ДОСВІД СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІНГАПУРУ: ОСОБЛИВОСТІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

S. Mishyna,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Social Economy,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv*

O. Mishyn,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
International Economic Relations,
Simon KuznetKharkiv National University of Economics, Kharkiv*

SINGAPORE'S EXPERIENCE OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT: FEATURES AND POSSIBILITIES OF APPLICATION IN UKRAINE

У статті проаналізовано досвід соціально-економічного розвитку Сінгапуру. Систематизовано особливості соціальної політики Сінгапуру. Висвітлено етапи розвитку демографічної політики Сінгапуру. Проаналізовано динаміку демографічних показників, показників економічного розвитку та розвитку зовнішньоекономічної діяльності Сінгапуру. Систематизовано досвід успішного розвитку Сінгапура у таких сферах, як: 1) соціальна політика – урахування етнічної і релігійної структури суспільства, пропозицій громадських організацій; зниження соціальної напруженості через вирішення мовного питання; розвиток соціальної інфраструктури; відмова від державного страхування на користь фондів індивідуального заощадження; 2) демографічна політика – спрямованість на зниження народжуваності; 3) антикорупційна політика – наділення широкими повноваженнями Бюро з розслідування корупції; формування психологічного сприйняття корупції як ганебного явища; удосконалення антикорупційного законодавства; високий рівень заробітної плати чиновників; 4) економічна політика – забезпечення сприятливого інвестиційного клімату; зосередження уваги на розвитку пріоритетних галузей економіки; експортна орієнтація економіки; ефективна податкова політика. Запропоновано підхід щодо застосування успішних практик соціально-економічного розвитку Сінгапуру в Україні. Обґрунтовано застосування в Україні сінгапурського досвіду розвитку: 1) соціальної політики (а саме побудови соціальної інфраструктури та реформування пенсійної системи), 2) антикорупційної політики (а саме посилення системи покарань для усіх учасників корупційних схем; забезпечення високого рівня заробітної плати на усіх рівнях державної влади, розгортання інформаційної кампанії з протидії корупції); 3) економічної політики (а саме покращення інвестиційного клімату, забезпечення державної підтримки розвитку пріоритетних галузей економіки, спрощення системи оподаткування та нарощування експортного потенціалу); 4) цифровізації економіки та соціальної сфери (а саме розвиток інформаційного суспільства, ІТ-технологій, електронного врядування).

The article analyzes the experience of socio-economic development of Singapore. Features of Singapore's social policy are systematized. The stages of the development of Singapore's demographic policy are highlighted. The dynamics of demographic indicators, indicators of economic development and the development of foreign economic activities of Singapore are analyzed. The experience of successful development of Singapore in such areas as: 1) social policy - taking into account the ethnic and religious structure of society, proposals of public organizations is systematized; reduction of social tension due to the solution of the language issue; development of social infrastructure; refusal of state insurance in favor of individual savings funds; 2) demographic policy – focus on reducing the birth rate; 3) anti-corruption policy – granting broad powers to the Bureau of Corruption Investigation; formation of psychological perception of corruption as a shameful phenomenon; improvement of anti-corruption legislation; high level of salaries of officials; 4) economic policy – ensuring a favorable investment climate; focusing attention on the development of priority sectors of the economy; export orientation of the economy; effective tax policy. An approach to the application of successful practices of socio-economic development of Singapore in Ukraine is proposed. The application of the Singapore experience in Ukraine to the development of: 1) social policy (the construction of social infrastructure and reforming the pension system), 2) anti-corruption policy (the strengthening of the punishment system for all participants in corruption schemes; ensuring a high level of wages at all levels of state power) is substantiated, deployment of an information campaign to combat corruption); 3) economic policy (improving the investment climate, ensuring state support for the development of priority sectors of the economy, simplifying the taxation system and increasing export potential); 4) digitization of the economy and the social sphere (the development of the information society, IT technologies, electronic governance).

Ключові слова: антикорупційна політика, демографічна політика, економічна політика, Сінгапур, соціальна політика, соціально-економічний розвиток.

Keywords: anti-corruption policy, demographic policy, economic policy, Singapore, social policy, socio-economic development.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сінгапур – це маленька країна з унікальною історією і високим рівнем соціально-економічного розвитку сьогодні. Країна є важливим торговим центром Південно-Східній Азії, так би мовити «Воротами Азії». Місто-держава Сінгапур. За розміром території – це карликова держава, мала держава за чисельністю населення і, водночас, держава з дуже високим рівнем економічного та людського розвитку. Сінгапур – країна, яка має приголомшливий успіх в економіці у порівнянні з іншими розвиненими країнами світу. Історія свідчить, що з отриманням незалежності у 1965 році Сінгапур мав статус країни третього світу. Початок 1990-х років для Сінгапура ознаменувався переходом до числа найбільш розвинутих економік світу. Багато країн вивчають успішний досвід цього міста-держави, аби застосовувати його у власній практиці. Актуальним є застосування досвіду Сінгапуру й в Україні для розбудови економіки та розвитку соціальної політики, що обумовлює необхідність вивчення економічного дива Сінгапуру та його здобутків в різних сферах діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Практичним підґрунтям для впровадження досвіду соціально-економічного розвитку Сінгапуру є праця Лі Куана Ю. [1]. Теоретичні засади впровадження досвіду Сінгапуру знайшли відображення у працях таких українських науковців, як: Макарчук К. О., Непрядкіна Н. В., Шинкаренко О. С. [2], Маулік С. С. [3], Нонік В. В. [4], Торопченко Н. В. [5], Шмаль Л. М. [6]. Не зважаючи на наявність наукових праць з питань використання досвіду Сінгапуру в окремих галузях державної політики в Україні, слід відзначити необхідність більш детального аналізу сінгапурського досвіду та розробки рекомендацій щодо можливостей його використання в сфері антикорупційної, соціальної, економічної політики та розвитку цифрової економіки.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є уточнення науково-практичних засад впровадження досвіду соціально-економічного розвитку Сінгапуру в Україні.

Для досягнення мети були поставлені і вирішені такі завдання:

розглянути загальну характеристику Сінгапуру як держави;;
обґрунтувати особливості побудови соціальної політики у Сінгапурі;
охарактеризувати соціальну, демографічну та антикорупційну політику міста-держави Сінгапур;
висвітлити історію економічного розвитку країни Сінгапур;
визначити передумови та можливості застосування успішного досвіду соціально-економічного розвитку Сінгапуру в Україні.

Виклад основного матеріалу. У праці Маулік С. С. [3] розглянуто питання інноваційного економічного розвитку Сінгапуру та застосування цього досвіду в Україні. Торопченко Н. В. [5] розглядає досвід Сінгапуру в інвестиційному стимулюванні економічного розвитку та оцінює можливості його застосування в українській практиці. Шмаль Л. М. [6] та Нонік В. В. [4] у своїх працях розглядають досвід та можливості застосування успішних практик антикорупційної політики в Україні. Вчені Макарчук К. О., Непрядкіна Н. В., Шинкаренко О. С. [3] розглядають зовнішньоекономічні відносини та політику Сінгапура, окреслюючи можливості застосування цього досвіду для розвитку експортно-імпортової діяльності українських товаровиробників. Як на нашу думку, праці цих науковців мають велике значення, а їх опрацювання дозволить виробити комплексні рекомендації щодо впровадження сінгапурського досвіду в Україні, враховуючи різні сфери соціально-економічної політики держави.

Сінгапур – це республіка, місто-держава з одноіменною столицею Сінгапур. Місто-держава розміщене в Південно-Східній Азії біля південного краю півострова Малакка. Держава Сінгапур містить у своєму складі острів Сінгапур і 63 дрібних острови. Територія і площа міста-країни постійно збільшується завдяки програмі наміву території, що діє практично із дня незалежності міста-держави. Сінгапур має чотири офіційні мови. Навіть загальна характеристика країни свідчить про її унікальність та необхідність ефективного використання території та налагодження міжнародних економічних відносин.

Державна політика (соціальна, демографічна, антикорупційна, економічна) є чи не однією з успішніших у світі. Лі Куан Ю. ставив соціальну політику в ранг

пріоритетних завдань держави. Під його керівництвом Сінгапур став «соціальною державою ХХІІ століття».

Як на нашу думку, за результатами аналізу джерела [1] в якості особливостей побудови соціальної політики у Сінгапурі доцільно виділити:

1) розвиток причетності населення до своєї країни. Населення за задумом Лі Куана Ю. стало власником своєї країни. 90 % мешканців Сінгапуру мають своє житло. Цьому сприяла реалізація програм будівництва соціального житла. Кожен мешканець розумів, що це його країна, він має тут власність і повинен намагатися розбудувати країну, працювати на користь нації з метою досягнення стратегічних цілей своєї держави;

2) урахування релігійної та етнічної структури суспільства міста-держави. Історично так склалося, що на території Сінгапуру проживають китайці, індійці, малайці. Мешканці різних національностей мають відмінності в культурних, релігійних цінностях. Для згладжування цих відмінностей і побудови цілісного суспільства у новобудови заселялися мешканці різних етнічних груп, які згуртовувалися під час вирішення, у тому числі і побутових справ;

3) зниження соціальної напруженості у суспільстві через вирішення мовного питання, тобто визнання 4 офіційних мов. Це мови 3 етнічних меншин, а саме китайська, тамільська, малайська, а також англійська мова, як мова для міжетнічного та міжнародного спілкування. Англійську мову посилено вивчали у закладах освіти, оскільки її знання було важливим і для спілкування мешканців різних національностей у Сінгапурі, і для встановлення міжнародних економічних відносин;

4) запобігання «виродженню нації». Створене у Сінгапурі Державне агентство соціального розвитку всіляко заохочувало одруження чоловіків на жінках, які мали вищу освіту, та народження у таких сім'ях великої кількості дітей. Лі Куан Ю вважав, що так можна сформувати освічене суспільство, сприяючи цьому через надання дітям з таких сімей високоякісної безкоштовної освіти. Такий елемент соціальної політики, як на нашу думку, має суперечливий характер;

5) розвиток соціальної інфраструктури та благоустрій Сінгапура, що став містом-садом. Сінгапур став зручним для життя і відпочинку містом через побудову відповідної соціальної інфраструктури, незважаючи на територіальну обмеженість. Найбільш складною була проблема «перевиховання» мешканців Сінгапура аби вони дбайливо ставилися до свого міста, не смітили, дотримувалися чистоти, тобто відмовилися від азійських звичок. Чисто не там, де прибирають, а там, де не сміять. На цю тему проводилася численні лекції, семінари, пояснення;

б) суттєва роль громадських організацій у формуванні соціальної політики. Серед таких організацій: Рада з розвитку місцевих громад, Об'єднаний рух молоді, Національний конгрес профспілок, Ради взаємодопомоги [3]. Політичні партії та державна влада у Сінгапурі беруть до уваги пропозиції громадських організацій, враховуючи побажання населення при формуванні соціальної політики;

7) забезпечення соціального захисту здійснюється через створення для кожного сінгапурця фонду індивідуального заощадження. Працівники до цього фонду відраховують 20 % від суми нарахованої зарплати, а роботодавці – 16%. Витрачати гроші власних фондів сінгапурці можуть виключно на придбання житла, лікування та освіти дітей, які по закінченні освітніх закладів мають повернути батькам гроші. Інвестувати гроші власних фондів мешканці Сінгапура можуть тільки в інвестиційні фонди, визначені державою. Характерною є цілковита відсутність державних пенсій та державних виплат з безробіття.

Таким чином, соціальна політика Сінгапуру стала успішною завдяки урахуванню етнічної і релігійної структури суспільства, пропозицій громадських організацій; розвитку причетності населення до своєї країни, їх відчуття господарями країни; зниженню соціальної напруженості через вирішення мовного питання; відмові від державного пенсійного страхування та страхування від безробіття на користь фондів індивідуального заощадження; запобіганню «виродженню нації» шляхом підготовки висококваліфікованих фахівців, а також завдяки розвитку соціальної інфраструктури і благоустрою.

Демографічна політика Сінгапуру характеризується різними етапами розвитку:

1947-1957 рр. – значне зростання народжуваності, що призвело до зростання населення. Державна політика була спрямована на зниження народжуваності, у тому числі і за рахунок роз'яснювальної роботи волонтерів, відкриття відповідних клінік жіночого здоров'я;

60-ті рр. – запуск на державному рівні програми «Зупинись на двох», яка передбачала добровільну стерилізацію, нагадування про необхідність контрацепції у сім'ях, що уже виховували по двоє дітей;

70-ті рр. – середина 80-х рр – лібералізація законодавства щодо абортів, широке залучення жінок до стерилізації; впровадження штрафів для жінок без вищої освіти, що народили другу дитину;

з 1987 р. – зміна демографічної політики із-за зниження темпів зростання народжуваності, що полягала у наданні можливості жінкам відновлювати у державних клініках фертильні функції; агітації людей з вищою освітою обирати собі освічену пару; у наданні пільг для жінок з вищою освітою, що народили другу чи третю дитину. Така політика, як на думку уряду, сприяла так званому запобіганню «виродженню нації».

Динаміка чисельності населення Сінгапуру з 1950 року подана на рис. 1 на основі опрацювання джерела [7].

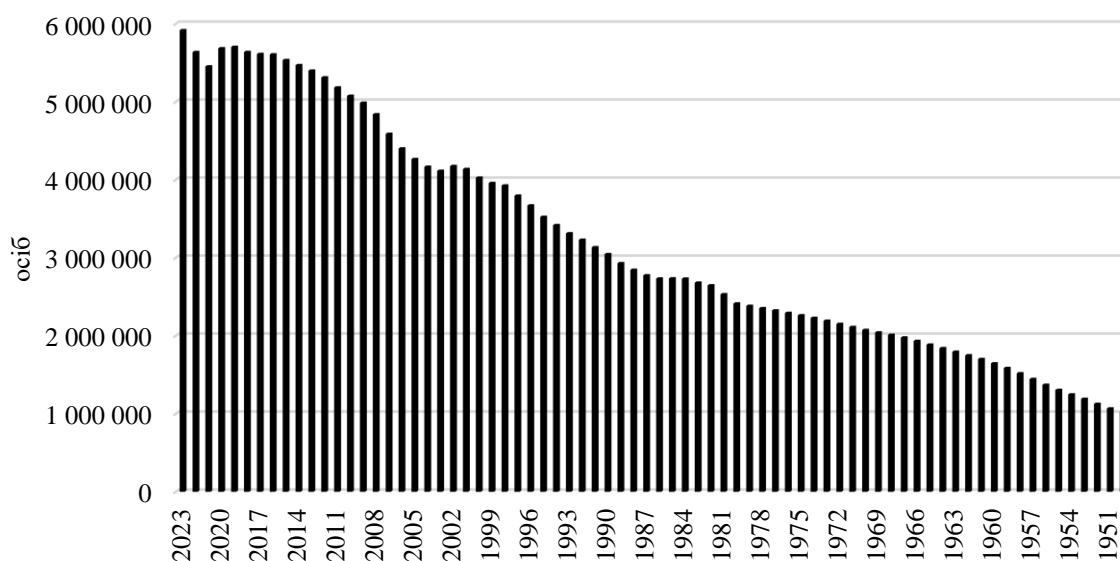

Рис. 1. Динаміка чисельності населення Сінгапура

Джерело: сформовано за даними джерела [7]

Практично в усі роки незалежного існування Сінгапуру помічено тенденції до зростання чисельності населення, проте в 1985, 2003, 2020 та 2021 роках за даними рис. 1 мало місце зниження в абсолютному виразі чисельності населення. У цілому за період 1950 – 2023 рр. чисельність населення міста-держави в абсолютному виразі збільшилася з 1 022 100 осіб до 5 917 648 осіб (на 4 895 548 осіб) або 478,97%, тобто зросла майже в 5 разів [7]. Зростання чисельності населення є порівняно стабільними протягом усієї історії існування незалежного Сінгапуру, що свідчить про послідовну демографічну політику в країні. Підтвердженням її ефективності є планомірне зниження коефіцієнта природного приросту населення (рис. 2).

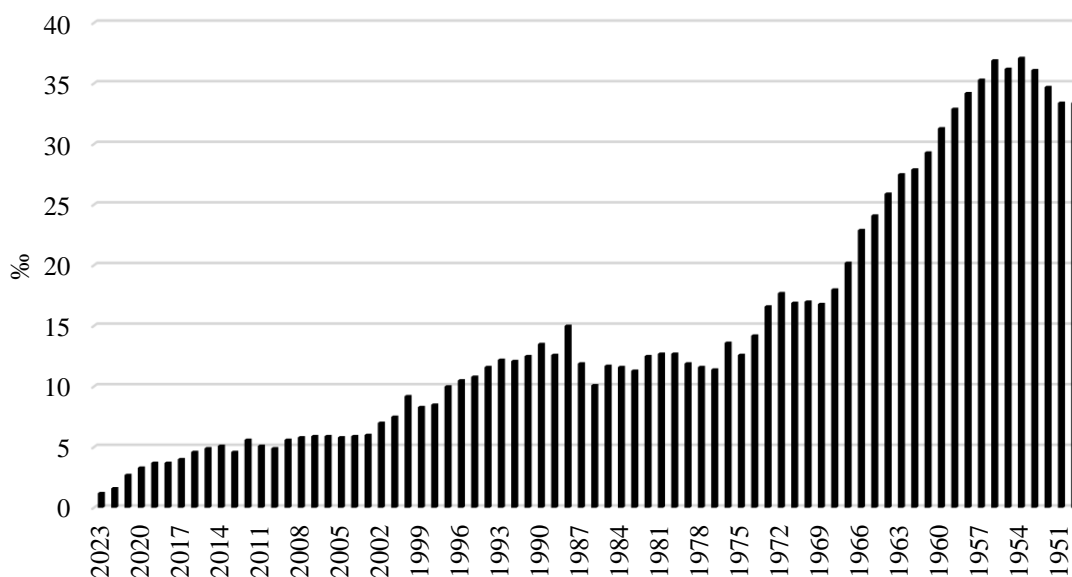

Рис. 2. Динаміка коефіцієнта природного приросту населення Сінгапуру

Джерело: сформовано за даними джерела [7]

Незважаючи на майже постійне зростання чисельності населення в абсолютному виразі, коефіцієнт природного приросту, який показує перевищення кількості народжених над кількістю померлих у розрахунку на кожну тисячу населення, мав стійку тенденцію до зниження. Тобто, наприклад, в 1950 році кількість народжених була більшою, ніж кількість померлих у розрахунку на 1000 населення на 33,4 ‰, у той час як у 2023 році – на 1,2 ‰. Це є свідченням того, що державна демографічна політика зі зниження народжуваності у Сінгапурі є ефективною. Крім того зниження природного приросту населення

пов'язано не зі зростанням смертності, а зі зниженням народжуваності, свідченням цього є і середній вік населення Сінгапуру (табл. 1).

Таблиця 1. Основні демографічні показники Сінгапуру

Демографічні показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відносне відхилення, %	
					2023 рік до 2022	2023 рік до 2020
1. Чисельність населення, тис. осіб	5685,8	5 453,6	5637	5 917,6	4,98	4,08
2. Середній вік населення, років	41,5	41,8	42,1	42,4	0,71	2,17
3. Густина населення, осіб /кв.м	7810	7485	7 688	8 058	4,81	3,18
4. Коефіцієнт підтримки людей похилого віку (кількість мешканців у віці 20-64 р. на одного мешканця 65 р. і старше)	4,3	4	3,8	3,7	-2,63	-13,95
5. Природний приріст населення (кількість)	13 248	10 913	6 704	4 944	-26,25	-62,68
6. Коефіцієнт природного приросту (на тисячу жителів)	3,3	2,7	1,6	1,2	-25,00	-63,64

Джерело: статистичні дані [7]

В 2021 році чисельність населення зменшилася порівняно з 2020 роком, що пов'язано з тим, що темпи зростання кількості народженого населення менші за темпи зростання кількості померлого населення. Можливою причиною є пандемія. Незважаючи на це в країні не має місця депопуляція населення та суттєве старіння населення. В 2022 та 2023 роках уже помічено тенденцію до зростання чисельності населення. Водночас, коефіцієнт природного приросту мав стійку тенденцію до зменшення.

Антикорупційна політика Сінгапуру є однією з чи не найуспішніших у світі. Секрети успіху антикорупційної політики у Сінгапурі прості:

1) створення у Сінгапурі та ефективне функціонування Бюро з розслідування корупції, що наділене широкими повноваженнями, починаючи з проведення профілактичних заходів, інформування, перевірок і закінчуючи арештами;

2) зміна психологічного сприйняття населенням корупції із засобу для отримання легких грошей на ганебне явище, що руйнує життя і кар'єру. Зміна ставлення до корупції є результатом профілактичної, інформаційної та роз'яснювальної роботи. Випадки корупції висвітлювалися на шпальтах газет, свідки уже не могли надавати свідчення анонімно. Корупція стала ганебним явищем, про боротьбу з яким і жорсткість покарань мало знати усе суспільство;

3) досконале антикорупційне законодавство. У 1960 році у Сінгапурі прийнято Закон «Про запобігання корупції», який до теперішнього часу є діючим з відповідними змінами і доповненнями. Згідно цього законодавчого акта у Сінгапурі діє жорстка система покарань та можливість всебічної перевірки не тільки основних фігурантів корупційних справ, а й членів їх родин, родичів та друзів; обов'язкова відповідальність за корупційні дії;

4) високий рівень заробітної плати працівників, що були задіяні на усіх гілках влади, що змушувало задуматися про доцільність отримання хабарів.

Отримавши незалежність, Сінгапур був бідною державою з високим рівнем корупції. Її подолання надало можливість Сінгапуру залучити іноземні інвестиції. Жорстка боротьба з корупцією стосувалась навіть родичів високопосадовців, у тому числі і самого тодішнього очільника уряду Лі Куана Ю. Він описує у своїй праці [1] боротьбу з корупцією, як складну справу, оскільки в деяких сферах вона була організованою і прийняла великі масштаби, як от у митних органах, деяких синдикатах, і навіть двох міністерствах.

Таким чином, досвід Сінгапуру у повній мірі може бути застосовано у боротьбі з корупцією в Україні, а саме наділення широкими повноваженнями антикорупційних органів; формування психологічного сприйняття корупції суспільством як ганебного явища; удосконалення антикорупційного законодавства та підвищення жорсткості покарань; високий рівень заробітної плати чиновників.

Економічно розвинені країни мають більше можливостей для формування соціально-орієнтованої економіки і, водночас, мають більш яскраво виражене протікання економічних криз.

Основні показники економічного розвитку Сінгапура подано у табл. 2.

Таблиця 2. Показники економічного розвитку Сінгапуру

Економічні показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відносне відхилення, % (2023 рік до 2022)
1. ВВП у поточних ринкових цінах, млн. сінгапурських дол	476 404,8	533 351,9	687 230,4	673 300,3	-2,03
2. ВВП на душу населення, сінгапурських дол /особу	83 789	97 798	121 914	113 779	-6,67
3.Обсяги виробництва, млн. сінгапурських дол.	313 408,7	385 637,9	462 054	413931	-10,42
4. Обсяги товарообігу у поточних цінах, млн. сінгапурських дол.	969 112,0	1 159 963,0	1 365 402,5	1 205 722,6	-11,69
5. Обсяги експорту в поточних цінах, млн. сінгапурських дол.	515 644,5	614 081,1	709 966,6	638 403,5	-10,08
6. Обсяги імпорту в поточних цінах, млн. сінгапурських дол.	453 467,4	545 881,9	655 435,9	567 319,1	-13,44

Джерело: статистичні дані [8 – 10]

Дані табл. 2 свідчать про економічне зростання Сінгапуру у 2021 році порівняно з 2020 роком. Обсяги експорту Сінгапуру зросли у 2021 році порівняно з 2020 на 19,1 %. У 2023 році порівняно з 2022 роком мало місце погіршення абсолютне усіх показників. Найбільше знизилися обсяги товарообігу (на 11,69 %) і відповідно обсяги експорту (на 10,08 %) та імпорту (на 13,44 %).

В Сінгапурі мало місце скорочення обсягів експорту в 2019 та 2020 роках, а також у 2023 році, що демонструє рис. 3.

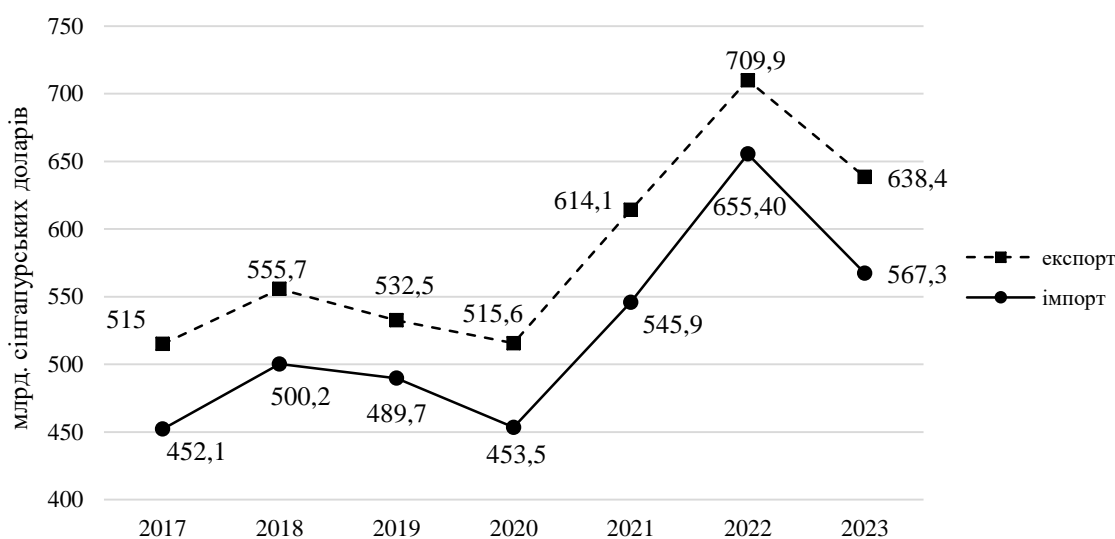

Рис. 3. Динаміка експорту та імпорту Сінгапуру

Джерело: опрацьовано авторами за даними [9]

У 2021 році у місті-країні почалося поживлення зовнішньої торгівлі, а також зростання обсягів виробництва, що потребувало збільшення ще й обсягів імпорту. Поживлення експорту та імпорту у Сінгапурі мало місце у 2022 році.

Найбільші обсяги експорту Сінгапур має у такі країни, як: Китай, Малайзія, США, європейські країни, Тайвань, Гонконг, Японія, Індонезія, Тайланд.

Передумовою ефективного розвитку економіки Сінгапуру є залучення та постійне зростання обсягів прямих іноземних інвестицій. Для залучення іноземних інвестицій у місті-державі створено сприятливий інвестиційний клімат та лояльне податкове законодавство.

Підтвердженням того, що Сінгапур є інвестиційно привабливою країною є динаміка прямих іноземних інвестицій, залучених Сінгапуром (рис. 4).

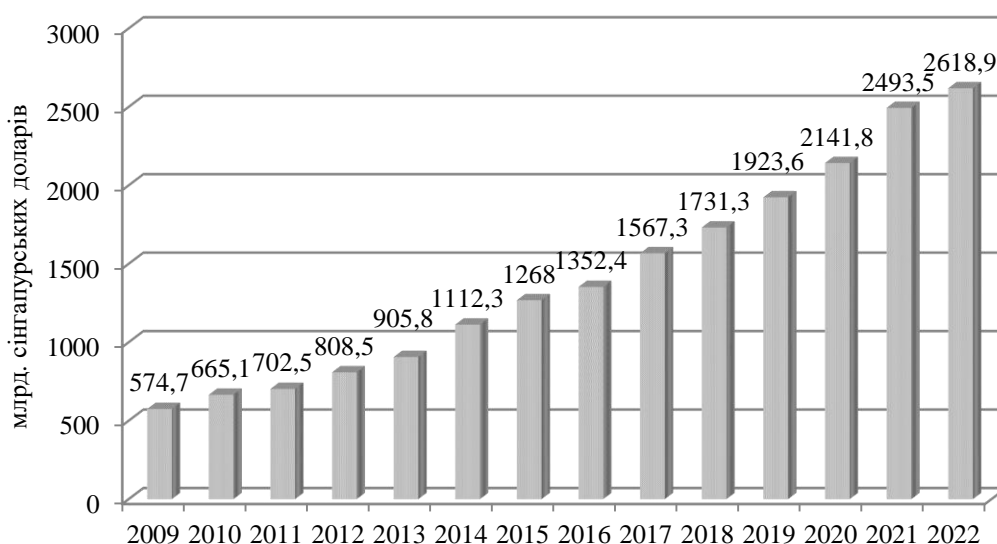

Рис. 4. Динаміка прямих іноземних інвестицій в економіку Сінгапуру

Джерело: складено за даними джерела [9]

Попри періодичне погіршення економічних показників Сінгапуру рис. 4 свідчить про стійку тенденцію до зростання обсягів прямих іноземних інвестицій в економіку Сінгапуру. Аналіз статистичних даних свідчить, що економічне диво у Сінгапурі стало можливим завдяки успішній урядовій політиці, що полягала у такому:

1) забезпечення сприятливого клімату для залучення іноземних інвестицій завдяки вигідному географічному розташуванню, вдалій антикорупційній

політиці, сприятливим умовам ведення бізнесу та досконалому інвестиційному законодавству;

2) зосередження уваги на розвитку пріоритетних галузей економіки, таких як: туризм, готельно-ресторанна справа, виробництво нафтового обладнання, електроніка, морський та повітряний транспорт, судно-ремонтна галузь, ІТ-галузь, логістичні, фінансові послуги та ігровий бізнес (казино). Сінгапур є найбільшим у світі логістичним центром;

3) експортна орієнтація економіки Сінгапуру, що дозволяє країні мати позитивний платіжний баланс, проте наявна також імпортозалежність Сінгапуру;

4) прозора однорівнева система оподаткування, що передбачає низькі ставки оподаткування та звільнення від оподаткування отриманих дивідендів. Це заохочує місцевих підприємців та іноземних інвесторів до розвитку бізнесу у Сінгапурі.

Сінгапур є маленькою державою, що змогла перетворитися з бідної країни третього світу на одну з чотирьох країн Азіатських Тигрів завдяки подоланню державної корупції, розвитку економіки, освіти та соціальної політики. По праву населення Сінгапуру може вважатися інформаційним суспільством. ІТ-технології є однією з пріоритетних галузей економіки міста-країни. У Сінгапурі сьогодні функціонує електронний уряд, який надає понад 1600 онлайн-послуг, що дозволило мінімізувати паперову тяганину і бюрократію. Урядовий проєкт «Smart Nation» об'єднав чиновників, підприємців, вчених і простих громадян для впровадження інформаційних технологій в життя сінгапурців і створення комфортних умов проживання для мешканців. У Сінгапурі найбільш швидкісний Інтернет у світі. У країні Сінгапур середня швидкість інтернет-з'єднання досягає 197,5 Мбіт/с. Сучасний Сінгапур має електронний уряд і розширює застосування інформаційних технологій та здійснює цифровізацію процесів у різних сферах життєдіяльності.

У Сінгапуру свій власний успішний і унікальний шлях розвитку, окремі елементи якого можуть бути корисні й іншим країнам, у тому числі і Україні (табл. 3).

Таблиця 3. Передумови та характеристика можливостей застосування успішного досвіду соціально-економічного розвитку Сінгапуру в Україні

Характеристики	Короткий опис здобутків Сінгапуру та передумов його розвитку	Застосування досвіду Сінгапуру в Україні
Вектор економічного розвитку	Невелике за територією і чисельністю населення місто-держава, що складається виключно з островів і має чотири офіційні мови. Навіть загальна характеристика країни свідчить про її унікальність та необхідність ефективного використання території та налагодження міжнародних економічних відносин	Розробка програм розвитку рослинництва та підтримки фермерських господарств та ще більш ефективне використання сільськогосподарських угідь. Подальший розвиток електронного врядування та розвиток цифровізації усіх сфер діяльності
Соціальна політика	Соціальна політика Сінгапуру стала успішною завдяки урахуванню етнічної і релігійної структури суспільства, пропозицій громадських організацій; розвитку причетності населення до своєї країни; зниженню соціальної напруженості через вирішення мовного питання; розвитку соціальної інфраструктури і благоустрою; відмові від державного пенсійного страхування та страхування від безробіття на користь фондів індивідуального заощадження.	Для України доцільно у сфері соціальної політики: сприяти розвитку соціальної інфраструктури і благоустрою; запровадити англійську мову як офіційну з метою міжнародної інтеграції; сприяти переходу від державного пенсійного страхування до створення фондів індивідуального заощадження
Демографічна політика	Демографічна політика спрямована на зниження народжуваності, проте не спричинила депопуляції населення та його старіння	Досвід демографічної політики в Україні не підлягає наслідуванню, оскільки в Україні місце депопуляція населення
Антикорупційна політика	Антикорупційна політика полягає у наділенні широкими повноваженнями Бюро з розслідування корупції; формуванні психологічного сприйняття корупції суспільством як ганебного явища; удосконалення антикорупційного законодавства; високий рівень заробітної плати чиновників	Для України доцільно: розширити повноваження Національного антикорупційного бюро України; посилити профілактичну та інформаційну роботу щодо формування психологічного ставлення суспільства до корупції, як до ганебного явища; посилити систему покарань для усіх учасників корупційних схем; забезпечити високий рівень заробітної плати на усіх рівнях державної влади
Економічна політика	Економічна політика Сінгапуру полягає в: 1)забезпеченні сприятливого інвестиційного клімату; 2) зосередженні уваги на розвитку пріоритетних галузей економіки; 3) експортній орієнтації економіки; 4) здійсненні ефективною лояльної податкової політики	В Україні доцільним є: перегляд інвестиційної політики у бік покращення інвестиційного клімату та удосконалення інвестиційного законодавства; забезпечення державної підтримки розвитку пріоритетних галузей економіки; перегляд податкової політики у бік спрощення системи оподаткування та зниження податкових ставок; нарощення експортного потенціалу країни

Джерело: сформовано автором

Історично так склалося, що Сінгапур відстоював своє право на незалежність, здобувши яку, використовував кожен сантиметр своєї території, враховував національні, культурні, економічні та геополітичні особливості розвитку країни; здійснював жорстку, проте успішну антикорупційну політику. Головною рушійною силою перетворення Сінгапуру на процвітаючу країну, як на нашу думку, є поєднання успішного економічного розвитку, глобалізації економіки та соціальної орієнтованості державної політики. Україна не є містом-державою, проте ефективним буде застосування елементів: антикорупційної, соціальної та економічної політики у розбудові нашої держави у післявоєнний час та примноженні культурної та освітньої спадщини. Як на нашу думку, військова агресія і терористичні дії країни-сусіда сьогодні спонукали кожного українця змінити ставлення до власної країни. Кожен українець прагне жити в патріотичній, незалежній територіально та економічно, некорумпованій і процвітаючій країні.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Таким чином, науковим результатом даного дослідження є уточнення підходу щодо застосування успішних практик соціально-економічного розвитку Сінгапуру в Україні з метою удосконалення соціальної, економічної та антикорупційної політики України. Перспектива подальших наукових досліджень у даному напрямі полягає у розробці механізмів впровадження сінгапурського досвіду інвестиційної політики в Україні.

Література

1. Лі Куан Ю. Із третього світу в перший. Історія Сінгапуру. 1965-2000 рр. / Переклад Є. Сагайдак. Київ: КМ-БУКС, 2016. 760 с.
2. Макарчук К. О., Непрядкіна Н. В., Шинкаренко О. С. Сучасний стан зовнішньоторговельних відносин Сінгапуру, Республіки Індонезія та Малайзії. *Бізнес Інформ*. 2022. № 5. С. 17 – 26. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2022-5_0-pages-17_26.pdf (дата звернення 05.04.2024).

3. Маулік С. С. Соціальний феномен Сінгапуру як результат інноваційної політики. *ВІСНИК НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.* 2014. Випуск 3/4 (23/24). С. 67 – 73.

4. Нонік В.В. Сінгапурська антикорупційна історія: досвід для України. *Державне управління: удосконалення та розвиток.* 2017. № 10. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1509> (дата звернення 05.04.2024).

5. Торопченко Н. В. Досвід зарубіжних країн в інвестиційному стимулюванні економічного розвитку. *Ефективна економіка.* 2020. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8282> (дата звернення: 05.04.2024).

6. Шмаль Л. Сінгапурська модель протидії корупції: досвід для України. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України.* 2015. № 2. С. 110 – 118.

7. The official site of Department of Statistics Singapore. Population and Population Structure. URL: <https://www.singstat.gov.sg/find-data/search-by-theme/population/population-and-population-structure/latest-data> (Accessed 5 April 2024).

8. The official site of Department of Statistics Singapore. National Accounts. URL: <https://www.singstat.gov.sg/find-data/search-by-theme/economy/national-accounts/latest-data> (Accessed 5 April 2024).

9. The official site of Department of Statistics Singapore. Merchandise Trade. URL: <https://www.singstat.gov.sg/find-data/search-by-theme/trade-and-investment/merchandise-trade/latest-data> (Accessed 5 April 2024).

10. The official site of Department of Statistics Singapore. Manufacturing. URL: <https://www.singstat.gov.sg/find-data/search-by-theme/industry/manufacturing/latest-data> (Accessed 5 April 2024).

References:

1. Li Kuan, Yu. (2016), *Iz tret'oho svitu v pershyj. Istoriia Synhapuru. 1965-2000 rr.* [From the third world to the first. History of Singapore. 1965-2000], KM-BUKS, Kyiv, Ukraine.

2. Makarchuk, K. O. Nepriadkina, N. V. and Shynkarenko, O. S. (2022), “The current state of foreign trade relations of Singapore, the Republic of Indonesia and

Malaysia”, *Biznes Inform*, [Online], vol. 5, pp. 17–26, available at: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2022-5_0-pages-17_26.pdf (Accessed 5 April 2024).

3. Maulik, S. S. (2014), “The social phenomenon of Singapore as a result of innovative policy”, *VISNYK NTUU “KPP”. Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*, vol. 3/4 (23/24), pp. 67–73.

4. Nonik, V. V. (2017), “Singapore's anti-corruption history: experience for Ukraine”, *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, [Online], vol. 10, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1509> (Accessed 5 April 2024).

5. Toropchenko, N. V. (2020), “Experience of foreign countries in investment stimulation of economic development”, *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 10, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8282> (Accessed 5 April 2024).

6. Shmal', L. (2015), “The Singapore model of anti-corruption: experience for Ukraine”, *Naukovyj chasopys Natsional'noi akademii prokuratury Ukrainy*, vol. 2, pp. 110–118.

7. The official site of Department of Statistics Singapore (2024), “*Population and Population Structure*”, available at: <https://www.singstat.gov.sg/find-data/search-by-theme/population/population-and-population-structure/latest-data> (Accessed 5 April 2024).

8. The official site of Department of Statistics Singapore (2024), “*National Accounts*”, available at: <https://www.singstat.gov.sg/find-data/search-by-theme/economy/national-accounts/latest-data> (Accessed 5 April 2024).

9. The official site of Department of Statistics Singapore (2024), “*Merchandise Trade*”, available at: <https://www.singstat.gov.sg/find-data/search-by-theme/trade-and-investment/merchandise-trade/latest-data> (Accessed 5 April 2024).

10. The official site of Department of Statistics Singapore (2024), “*Manufacturing*”, available at: <https://www.singstat.gov.sg/find-data/search-by-theme/industry/manufacturing/latest-data> (Accessed 5 April 2024).

Стаття надійшла до редакції 07.04.2024 р.